

SFÂNTUL
NECTARIE DIN EGHINA

SFÂNTUL
SIMEON NOUL TEOLOG

studiu
despre pocăință și
**Despre
pocăință și
spovedanie**

Traducere din limba greacă veche de
protopresbier dr. Gabriel Mândrilă

SFÂNTUL NECTARIE DIN EGHINA

- Studiu despre pocăință și spovedanie sau
Despre grija față de suflet 5

SFÂNTUL SIMEON NOUL TEOLOG

- Epistola I. Despre spovedanie și despre
puterea de a lega șidezlega 73

Epistola a II-a. Despre pocăință și despre
cele pe care este dator să le facă neîntârziat
cel ce se spovedește 109

Respect Înțelesurile și pocăinței sunt părerea de rău și regretul; trăsăturile pocăinței sunt zdrobirea inimii, lacrimile, întoarcerea de la păcat și iubirea binelui.

Pocăința trebuie să fie adevărată; pocăința e adevărată când e însotită de zdrobirea inimii, de dispoziția împlinirii dreptății dumnezeiești și a mărturisirii păcatelor cu glas tare¹.

Pocăința adevărată presupune regretul față de faptele săvârșite, transformarea viețuirii morale, schimbarea noastră în mai bine, întoarcerea totală de la modul de viață anterior și de la păcat, voință de nestrămutat în slujba lucrării binelui și identificarea voii proprii cu voia și cu legea dumnezeiască. Așadar, pocăința este renașterea morală a omului și începutul unei vieți noi și virtuoase.

Un model de pocăință adevărată ne oferă Prorocul Isaia, care-i îndeamnă pe iudei să se pocăiască și să se întoarcă la Dumnezeu. Iată ce spune:

unui alt viciu; spre exemplu, neînfrânarea este contrară uneori înfrâñării, iar alteori prostiei (*Dialectica sive Capita philosophica*, 58, 30-33).

¹ Scil. în fața unui martor (n. trad.).

„(...) Spălați-vă, curătiți-vă! Nu mai faceți rău înaintea ochilor Mei. Încetați odată! Învătați să faceți binele, căutați dreptatea, ajutați pe cel apăsat, faceți dreptate orfanului, apărați pe văduvă! Veniți să ne judecăm, zice Domnul. De vor fi păcatele voastre cum e cârmâzul, ca zăpada le voi albi, și de vor fi ca purpura, ca lâna albă le voi face” (Is. 1, 15-18).

Cel ce se pocăiește are inima „înfrântă și smerită” (Ps. 50, 18); Prorocul-împărat David este un exemplu de pocăință adevărată; mintea și inima, sufletul și trupul, omul lăuntric și cel din afară fac dovada unei adevărate păreri de rău și a unei doriri fierbinți de a-și afla ispășirea la Dumnezeu. Psalmii săi, plini de râvnă dumnezeiască și mai ales de pocăință, prin care cere mila Domnului, sunt reflectarea pură a doririi sale dumnezeiești și a chipului înalt al unei pocăințe curate. O asemenea „inimă înfrântă și smerită Dumnezeu nu o va urgisi”.

Un exemplu asemănător ne oferă și pocăința lui Manase, regele Iudeii, a ninivitenilor, a vameșului și a fiului

Respirisitor. Cât privește pocăința lui Zacheu, aceasta ne arată în același timp și modul vindecării păcatului, dar și modul prin care i se aduce satisfacție dreptății încălcate: „Iată, jumătate din averea mea, Doamne, o dau săracilor și, dacă am năpăstuit pe cineva cu ceva, întorc împătrit” (Lc. 19, 8). Mirul desfrânamei care se pocăia, lacrimile lui Petru, pocăința tâlharului sunt printre cele mai grăitoare pilde ale adevăratei pocăințe și totodată ale iubirii de oameni dumnezeiești.

O pocăință neautentică e aceea a lui Faraon, care și-a recunoscut de zece ori același păcat, de zece ori a cerut iertare, de zece ori a primit iertarea și de zece ori a mâniat pe Dumnezeu, și în cele din urmă s-a ridicat împotriva voii lui Dumnezeu; pentru că inima sa necugetată n-a cunoscut zdrobirea atunci când a păcătuit, ci a rămas împietrită și neînduplecătă; pocăința sa era una din frică, și nu dintr-o stare de conștientizare, de înțelegere a păcatului; se pocăiește de frică spre a nu fi pedepsit sau nimicit, și nu dintr-o simțire adâncă a faptului că a păcătu-

STUDIU DESPRE POCĂINȚĂ ȘI SPOVEDANIE

it în fața lui Dumnezeu, nici ca urmare a recunoașterii gravitatii păcatului său; pentru aceea a fost scufundat în adâncul Mării Roșii, având de suferit cele ce erau pe măsura pocăinței sale nesincere.

2.

Despre datoria de a ne sili spre pocăință

Trebuie să arătăm din timp grija față de mântuirea noastră; primejdirea mântuirii noastre sufletești ne pândește la tot pasul. Îndoită primejdie stă să-l amenințe pe cel fără grija de mântuirea sufletului său: fie va fi răpit pe neașteptate de moarte, fie va fi părăsit de harul lui Dumnezeu; în ambele situații răul e mare, fiind că moartea păgubește sufletul. De aceea dumnezeiescul Ioan Gură de Aur ne povătuiește: „Nu amâna întoarcerea la Domnul, nici nu aștepta să treacă zilele una după alta, ca nu cumva zăbovind să fii nimicit. Căci,

după cum stă scris, sfârșitul vine pe neștiute, și nu întâmplător: ca pururea să te sărguești; pentru aceea și «ziua Domnului vine aşa, ca un fur noaptea»¹, nu spre a fura, ci spre a ne ajuta să fim în stare de veghe; căci cel ce prevede venirea hoțului stă de veghe și, aprinzându-și opaițul, rămâne treaz clipă de clipă. La fel și candelele [voastre] să fie de-a pururi în trezvie, cu lumina credinței și a dreptei viețuirii aprinsă. Trebuie să fim pregătiți întotdeauna, pentru că nu știm când vine Mirele și pentru ca atunci când va veni să ne găsească treji.² Iar Grigorie Teologul afirmă: „Nu e bine să lași să treacă mult timp pentru schimbarea ta, deoarece nu știm dacă vom ajunge ziua de mâine; căci mulți, plănuind ziua de mâine, nu au mai apucat-o.”

„Dacă lași necontenit să treacă pe lângă tine ziua de astăzi și vei pune preț pe ziua de mâine, greșești, lăsându-te astfel amăgit de cel rău, care te va fura puțin câte puțin prin tot felul

¹ I Tes. 5, 12.

² Vol. VI, p. 286.

de amânări, fiindcă așa lucrează el; [și vei asculta de el, care zice]: dă-mi mie prezentul, iar lui Dumnezeu – viitorul, dă-mi mie tinerețea, iar lui Dumnezeu – bătrânețile; încchină-mi mie desfătările, iar lui Dumnezeu – neputința. Cât de mare e primejdia care te paște! Si câte nu sunt și relele care te-așteaptă în pofida nădejdirilor tale!?! Fie cu războiul ce te va nimici (...), fie cu o [biată] firimitură de pâine [pe care-o vei înghiții] – și poate fi ceva mai umilitor [decât să mori aşa]? (căci ce e mai ușor decât să moarră omul, oricât de mare ai socoti tu că e, dat fiind că a fost creat «după chipul [lui Dumnezeu]»?) –, fie cu un pic de băutură în plus, sau cu vântul ce te poate prăvăli într-o prăpastie, sau cu un cal¹ ce te-ar putea lovi, sau cu un medicament care, deși l-ai luat din prevedere, se arată a fi otrăvitor, și nu vindecător.”²

¹ Sfântul se referă probabil la accidente curențe din vremea sa, al căror corespondent în epoca noastră ar fi, spre exemplu, accidentele rutiere (*n. trad.*).

² Cuvântarea XL, „La Sfântul Botez”, PG 36, 376.